

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๔/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตย (กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖)

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารแล้ว ปรากฏว่ายังไม่ครบถ้วนถูกต้อง จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แจ้งให้หัวหน้าพรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบ โดยแจ้งให้พรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ให้ส่งรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ต้นฉบับ และเขียนข้อความว่า “ขอรับรองว่าเป็นลายมือชื่อที่ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ลงลายมือชื่อไว้ด้วยตนเองจริง” ไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งให้หัวหน้าพรรคลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้าเช่นเดียวกัน

๒. ให้ส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมและหนังสือเชิญประชุม รวม ๓ ครั้ง พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง ได้แก่

(๑) ในคราวประชุมครั้งที่มิมติให้เรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง

(๒) ในคราวประชุมครั้งที่ให้ความเห็นชอบเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๗๑

(๓) ในคราวประชุมครั้งที่มิมติเชิญสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค ตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๒ (๓) และรายชื่อสมาชิกพรรคที่คณะกรรมการบริหารพรรคมีมติเชิญให้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค

เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ พรรคไทยธรรมาธิปไตย ได้ชี้แจงและจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมให้นายทะเบียนพรรคการเมือง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้ว ดังนี้

(๑) พรรคชี้แจงว่า รายชื่อผู้ร่วมประชุมใหญ่พรรคได้นำเอกสารดังกล่าวไว้ในรถยนต์ส่วนตัวเพื่อเตรียมนำส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง แต่ได้สูญหายไป และได้แจ้งความเอกสารหายไว้ที่สถานีตำรวจบางรัก ตามสำเนารายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ และได้ส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่และเขียนข้อความรับรองแล้ว

(๒) พรรคชี้แจงว่า การประชุมใหญ่สามัญประจำปีของพรรคเป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง ตามมติคณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔

(๓) สำนักงาน ฯ พบว่า พรรคไม่ได้จัดส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวที่มีมติให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค และได้ตรวจสอบแล้วไม่พบเอกสารหลักฐานว่าการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค

(๔) พรรคชี้แจงว่า ไม่ได้จัดส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ในคราวที่มีมติเชิญสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค เนื่องจากข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย ข้อ ๓๒ (๓) มิได้ระบุให้กรรมการบริหารพรรคต้องระบุชื่อผู้รับเชิญในที่ประชุม หรือต้องให้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสาร และเมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคมีมติให้เรียกประชุมใหญ่พรรคแล้ว กรรมการบริหารพรรคก็จะไปเชิญสมาชิกที่ตนรู้จักต่อ ๆ กันไป

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่พรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตามข้อ ๒ แล้วยังไม่ถูกต้องชัดเจน จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แจ้งให้หัวหน้าพรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งเอกสารและชี้แจงเพิ่มเติมซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบโดยแจ้งให้พรรคไทยธรรมาธิปไตยชี้แจงและจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมดังนี้

๑. จัดส่งสำเนาใบสมัคร และสำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค จำนวน ๕๑ คน ได้แก่ ลำดับที่ ๒๕ - ๓๑ ลำดับที่ ๔๗ - ๕๐ ลำดับที่ ๕๓ - ๖๕ ลำดับที่ ๖๗ - ๖๘ ลำดับที่ ๘๖ - ๘๘ ลำดับที่ ๑๐๐ - ๑๐๖ และลำดับที่ ๑๑๐ - ๑๑๔ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง

๒. กรณีที่ชี้แจงว่าพรรคมิได้ระบุชื่อสมาชิกพรรคที่จะเชิญเข้าร่วมประชุมเพียงแต่ให้เชิญสมาชิกกันต่อไป ให้ชี้แจงว่าพรรคได้มีการตรวจสอบผู้เข้าร่วมประชุมก่อนหรือไม่

เมื่อวันที่ ๑๑ และวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้จัดส่งเอกสารและคำชี้แจงเพิ่มเติม และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้ว ดังนี้

๑. พรรคได้ส่งใบสมัครให้นายทะเบียนพรรคการเมืองครบทั้ง ๕๑ คน แต่สำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนส่งไม่ครบ เนื่องจากในตอนเขียนใบสมัครไม่ได้ขอถ่ายสำเนาไว้ เพราะอยู่ห่างไกลหรือหาเครื่องถ่ายเอกสารไม่ได้ แต่รับรองว่าได้ลงลายมือชื่อในใบสมัครและมีตัวตนจริงทุกคน

๒. ผู้รับเชิญเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคเป็นสมาชิกพรรคทุกคน

สำนักกิจการพรรคการเมือง ฯ ได้ตรวจสอบบุคคลที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคจากฐานข้อมูล จำนวน ๕๑ ราย ปรากฏว่าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย จำนวน ๑๑ ราย และเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ ชัดเจนยิ่งขึ้น ประกอบกับบุคคลผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคไทยธรรมาธิปไตยมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาให้ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรีทำการสอบปากคำผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ จำนวน ๕๑ คน แทนนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้

๑. เป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตยหรือไม่ ถ้าเป็นเป็นเมื่อใด การยื่นใบสมัครยื่นต่อใคร พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้ตอบรับการเป็นสมาชิกพรรคหรือไม่ ถ้ามีการตอบรับการเป็นสมาชิกโดยวิธีใด และมีบัตรประจำตัวสมาชิกพรรคหรือไม่ ถ้ามีบัตรประจำตัวสมาชิกพรรคหมายเลขใด และออกเมื่อใด

๒. ไปร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ ณ สำนักงานใหญ่พรรคไทยธรรมาธิปไตย ถนนสุรวงศ์ กรุงเทพมหานคร หรือไม่ ถ้าไปร่วมประชุมพรรคแจ้งเชิญประชุมด้วยวิธีใด

๓. ตรวจสอบลายมือชื่อของบุคคลดังกล่าวข้างต้นว่าได้ลงลายมือชื่อในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค และบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคด้วยตนเองจริงหรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรี รายงานว่าได้สอบปากคำผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๒๖ ราย ทุกคนให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคไทยธรรมมาธิปไตย ซึ่งได้แก่ นางสิน พูลเพิ่ม (หรือนางกองสิน) นายสวน พูลเพิ่ม นางสอน พูลเพิ่ม (หรือนางเกษร) นายสมศักดิ์ พูลเพิ่ม นางสาวกัจจิรา ดวงจินดา (หรือนางสาวทองคุณ) นายสานิตย์ กาพย์ร นางจำนงค์ กาพย์ร นางสาวน้องนุช กาพย์ร นายฉลอง สุขประโคน นางพัน ดวงจินดา (หรือนางพับ) นายประคุณ สุขประโคน (หรือนายประคุณ) นายเฉลิม สุขประโคน นายจำนงค์ ชุมทอง นายจำเนียร ชุมทอง นางบุญปลุก กาพย์ร นางสาวขนิษฐา กาพย์ร นายสุชาติ ดวงจินดา (หรือนายชูชาติ) นายป๊อด กาพย์ร นายจำนง กาพย์ร นางสะอาด กาพย์ร นายไพศาล กาพย์ร นางวิรัช ดียิ่ง นางสาวพัสดราพร ดียิ่ง (หรือนางสาวพัสดราภรณ์) นายผจญ กาพย์ร นางจำรูญ กาพย์ร และ นายถวิล พูลเพิ่ม และนางพัน ดวงจินดา (หรือนางพับ) ให้ถ้อยคำว่ามี นายรัน สุขประโคน ซึ่งปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม ลำดับที่ ๘๗ ได้ถึงแก่กรรมไปแล้วประมาณ ๑๐ ปีเศษ และนางเปลว ชุมทอง เสียชีวิต

พรรคไทยธรรมมาธิปไตยได้มีหนังสือชี้แจงไปที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรีโดยสรุป ดังนี้

พรรคไทยธรรมมาธิปไตยได้ทราบเรื่องขอเชิญพบให้ปากคำเกี่ยวกับการประชุมใหญ่พรรคไทยธรรมมาธิปไตย โดยอ้างถึงหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๑๔.๐๗๗๒/๔๑๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ แต่เนื่องจากรับทราบช้า ทำให้ติดธุระสำคัญไม่อาจมาร่วมประชุมในช่วงเช้าได้ จึงเดินทางมาช่วงบ่าย และได้เรียกประชุมลูกบ้านอีกครั้ง โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธาน อบต. มาร่วมประชุมโดยสรุป ดังนี้

๑. เป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมมาธิปไตยจริง เนื่องจากหัวหน้าพรรคไทยธรรมมาธิปไตยเป็นคนเกิดที่อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อคิดก่อตั้งพรรค ฯ จึงหาสมาชิกในถิ่นที่คุ้นเคยก่อน โดยให้ผู้นำกลุ่มชาวบ้านช่วยกันหาสมาชิกให้เมื่อประมาณสามปีที่แล้ว สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ เป็นไปได้ที่บางคนอาจหลงลืม พรรคไทยธรรมมาธิปไตยได้ยืนยันว่าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมมาธิปไตย และมีตัวตนจริงทุกคน

๒. การประชุมใหญ่ของพรรคไทยธรรมาธิปไตย ค่าใช้จ่ายเป็นเงินส่วนตัวของหัวหน้าพรรค
ทั้งสิ้น

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

๑. เร่งรัดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรีดำเนินการตรวจสอบ
ข้อเท็จจริง และเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
สุพรรณบุรีได้รายงานการดำเนินการ ดังนี้

(๑.๑) นายละมัย น้าทิพย์ ให้ถ้อยคำว่า ไม่ได้เป็นสมาชิก ไม่ได้เข้าร่วมประชุมและไม่ได้
ลงลายมือชื่อในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค

(๑.๒) นางมนัส น้าทิพย์ ให้ถ้อยคำว่า ไม่ได้เป็นสมาชิก ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้
ลงลายมือชื่อในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค

(๑.๓) นายจุ่น กาพษร ให้ถ้อยคำว่า ไม่ได้เป็นสมาชิก ไม่ได้เข้าร่วมประชุมและไม่ได้
ลงลายมือชื่อในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค

(๑.๔) นายสังัด บุญวงษ์ นายสาคร บุญวงษ์ นางขาล ทองวรรณ นายสังเวียน
ชุมทอง นายสนิท ชุมทอง นายจบ โพธิ์สุวรรณ นางสมศรี กาพษร และนางสวนสน ลำลี ไม่พบ
รายชื่อบุคคลดังกล่าวตามข้อมูลที่ปรากฏในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย

๒. ขอความอนุเคราะห์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตรวจสอบข้อมูลบุคคล
จากฐานข้อมูลการทะเบียน ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริง ดังนี้

๒.๑ นางเปลว ชุมทอง เสียชีวิต เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๑

๒.๒ นายรัน สุขประโคน (หรือนายจรัญ) ไม่พบบุคคลนี้ในฐานข้อมูลการทะเบียน

การประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ พรรคไทยธรรมาธิปไตย
ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๒ (๓) กล่าวคือ
ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค ข้อเท็จจริง
จากการชี้แจงของพรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่ปรากฏรายชื่อสมาชิกพรรคที่คณะกรรมการบริหารพรรค
มีมติเชิญเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค กรรมการบริหารพรรคจะไปเชิญสมาชิกที่ตนรู้จักต่อๆ กันไป และ
จากการสอบปากคำผู้ที่ปรากฏรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญครั้งดังกล่าวของสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้น ๒๕ ราย ทุกคนให้ถ้อยคำสอดคล้อง
กันว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค
และบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ขอความอนุเคราะห์

ตรวจสอบข้อมูลบุคคลไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองแล้ว ปรากฏว่า นางเปลว ชุมทอง เสียชีวิต เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๑ ก่อนวันที่พรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดประชุมใหญ่ ๒ ปีเศษ สำหรับนายรัน สุขประโคน (หรือนายจรัญ) ไม่พบบุคคลนี้ในฐานข้อมูลการทะเบียน แต่พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้ยื่นยันกับนายทะเบียนพรรคการเมืองและชี้แจงไปที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรีว่าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย และได้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค แสดงให้เห็นว่าพรรคไทยธรรมาธิปไตยมีเจตนาปกปิดข้อเท็จจริง เพื่อให้ นายทะเบียนพรรคการเมือง เข้าใจว่าการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ พรรคได้ดำเนินการ เป็นไปตามข้อบังคับพรรคและกฎหมาย จึงเป็นการจงใจฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ กล่าวคือ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้อง ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกพรรค ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ข้อเท็จจริงบัญชีรายชื่อสมาชิกพรรค ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ มีจำนวน ๑๔๘ คน ไม่ลงลายมือชื่อ จำนวน ๑๕ คน ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคตามบัญชีรายชื่อสมาชิกพรรคผู้เข้าร่วม ประชุมใหญ่และลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมตามที่พรรคไทยธรรมาธิปไตยแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีจำนวน ๑๒๕ คน สอบปากคำแล้ว ให้ถ้อยคำว่า ไม่เป็นสมาชิกพรรค ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และ ไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค จำนวน ๒๕ คน เสียชีวิต ๑ คน ผู้เข้าร่วม ประชุมใหญ่พรรคไทยธรรมาธิปไตยครั้งดังกล่าวจึงมีจำนวนไม่ครบ ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรค ไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓๓ การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ไม่ปรากฏหลักฐานเอกสาร ว่าได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค ตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓๑ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไป ตามนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และมติของที่ประชุมใหญ่พรรค เมื่อพรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่ปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียน พรรคการเมืองจึงไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ และยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่ง ยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นอกจากนี้ในการสอบปากคำผู้ที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๒๕ ราย ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ทุกคนให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค การกระทำดังกล่าวของพรรคไทยธรรมาธิปไตย เป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามนัยมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนกองปราบปรามสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อขอให้ดำเนินคดีอาญากับนายประทีป ธรรมอนันต์ หัวหน้าพรรคไทยธรรมาธิปไตยฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ พร้อมทั้งแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงสิทธิที่จะดำเนินการตามกฎหมายในฐานะผู้เสียหายโดยตรงอีกทางหนึ่งแล้ว

พรรคไทยธรรมาธิปไตยมีเจตนาฝ่าฝืนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

ข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย

ข้อ ๓๒ การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญประกอบด้วยสมาชิกพรรคดังต่อไปนี้

(๑) กรรมการบริหารพรรค

(๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น

(๓) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารของพรรค

(๔) ผู้แทนสาขาพรรคในกรณีที่มีสาขาพรรค

ข้อ ๓๓ ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิก ตามข้อ ๓๒ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุมลงมติให้ถือเสียงข้างมากของสมาชิกที่มาประชุม ในกรณีที่มีเสียงเท่ากันให้ประธานที่ประชุมชี้ขาด

ประเด็นการวินิจฉัย

สมควรยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตย ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องหรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า การประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ของพรรคไทยธรรมาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ซึ่งพรรคได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เพื่อให้มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรค พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารแล้ว เห็นว่ายังไม่ครบถ้วนและไม่ถูกต้อง จึงสั่งให้พรรคส่งเอกสารเพิ่มเติมและดำเนินการให้ตรวจสอบให้ถูกต้องต่อไป ผลการตรวจสอบปรากฏผลว่า ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ตามที่แจ้งว่ามีชื่อ

สมาชิกของพรรคเข้าร่วมประชุม ๑๔๘ คน จากการตรวจสอบพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ได้ลงลายมือชื่อในเอกสารผู้เข้าประชุมจำนวนหนึ่ง ชื่อผู้เข้าร่วมประชุมไม่เป็นสมาชิกพรรคจำนวนหนึ่ง ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ปรากฏชื่อในการประชุมจำนวนหนึ่ง ชื่อผู้เข้าร่วมประชุมแต่ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ยืนยันว่าบุคคลเหล่านั้นถึงแก่กรรมมาก่อนที่จะจัดตั้งพรรคไทยธรรมาธิปไตย เป็นต้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมที่มีคุณสมบัติครบถ้วนมีจำนวน ๕๕ คน เท่านั้น เมื่อรวมกับกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๑๒ คน จึงมีผู้เข้าร่วมประชุมเพียง ๖๗ คน เท่านั้น ถือได้ว่าการประชุมดังกล่าวไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๓ ที่กำหนดไว้ว่า “ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๓๒ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม” การที่ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ ของพรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่ครบองค์ประชุม ถือว่า การประชุมไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย และไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๒๖ จึงเป็นเหตุให้สั่งยุบพรรค ฯ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงวินิจฉัยโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้ยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตย

นายพัน จันทพาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ